

Číslo	AD2
Název indikátoru	Dostupnost ploch veřejné zeleně odpovídající kvality
Oblast	A
Definice indikátoru	<p>Indikátor hodnotí prostorové rozložení ploch kvalitní veřejné zeleně o rozloze min. 2000 m² z hlediska jejich dostupnosti pro obyvatele města / městské části / obce. Hodnotí se výlučně plochy antropogenní a přírodní zeleně, které poskytují vhodné možnosti pro osvěžení během letních veder za pomoci stínění a chlazení korunami stromů. Podíl pokrytí korunami stromů dané plochy by měl být nejméně 40–60 %. Patří sem parky, souvislé plochy zeleně uvnitř bloků v nízké zástavbě a sídlištní zeleň ve výškové zástavbě, historická zeleň, zeleň související s občanskou vybaveností a ostatní zeleň, pokud je veřejně přístupná a plní mimo jiné i rekreační funkci. V praxi se jedná i o městské lesní pozemky se zapojeným porostem, aleje s vysokými stromy a keři apod.</p> <p>Uvádí se dostupnost pro obyvatele (% obyvatel žijících v dosahu do 300 m od takových ploch).</p>
Jednotka indikátoru	%
Klíčová slova	Zelená infrastruktura, řešení blízké přírodě, mikroklima, biodiverzita, letní horka, zeleň, chlazení
Důvod sledování a využitelnost	<p>Jedním z významných negativních dopadů změny klimatu jsou letní horka. Extrémně vysoké až tropické teploty přinášejí řadu zdravotních rizik, které způsobují výrazné negativní zdravotní a sociální problémy. Toto se týká hlavně nejvíce ohrožených skupin obyvatelstva (senioři, matky s malými dětmi, osoby s postižením), které žijí v bytových domech bez možnosti klimatizace. K úkolům samospráv náleží zajištění kvalitního životního prostředí, což znamená v případě letních veder zabezpečení pro své obyvatele prostory, kde je možné se ochladit, případně překonat nejžhavější část dne. Jednou z možností je veřejná zeleň s dostatečným pokrytím korunami stromů, či vodním prvkem. Výzkumy se potvrdilo, že v případě parků s jen malým podílem stromů, resp. jen osázená ozdobnými nízkými rostlinami, je teplota stejná jako v jejich okolí.</p>

Úplnost, reprezentativnost,
validita

Ochlazovací efekt vegetace byl potvrzen několika studiemi, přičemž však rozsah tohoto efektu závisí nejen na samotné rozloze veřejného prostoru, poměru a kvality vegetace, ale i od umístění zeleně v rámci města/městské části/obce, charakteru okolní zástavby, členitosti terénu a i. Na základě více zdrojů obecně lze říci, že rozdíl teplot např. mezi parky a zastavěným územím byl průměru od 0,94 °C do 2,26 °C.

Předpokladem úplnosti a reprezentativnosti je podrobná analýza celého administrativního území a dobrá znalost všech ploch a liniových prvků (např. pravidelně aktualizovaný pasport/generel zeleně).

Předpokladem dostatečné validity je dobrá znalost skutečného stavu ploch zeleně, zvláště vyhodnocení ploch s dostatečným stíněním a jejich zařazení do jednotlivých ploch podle kritérií/definice ZI-zelené infrastruktury (viz AD1). Všechna data musí být aktuální, založená na skutečném stavu. Indikátor je v rámci Klimasken navázaný na popisné indikátory (rozloha a podíl různých druhů ploch), indikátory expoziční (podíl tropických dní a nocí, klimatické sucho), ostatní indikátory citlivosti a adaptivní kapacity (podíl zelené infrastruktury, podíl zpevněných nepropustných ploch, retenční kapacita) a indikátory připravenosti (rozloha ploch přeměněných na modrozelenou infrastrukturu).

Tento indikátor nemá zásadní limity.

Popis zpracování dat

Z identifikovaných ploch ZI (viz indikátor AD1) se vyčlení plochy antropogenní a přírodní zeleně, které poskytují vhodné možnosti pro osvěžení během letních veder za pomoci stínění korunami stromů (více než 40–60 % zastínění). Vhodné je vyhotovit i mapu stínění korunami stromů. Následně se vyčlení vhodné plochy o rozloze min 2000 m². Za pomoci prostorové analýzy v GIS se zvolí 300 m prostorová zóna (buffer) kolem takových ploch antropogenní a přírodní zeleně. V dané prostorové zóně se vyčlení obytné budovy a při předpokládané obložnosti 3,5–4 obyvatele na 1 bytovou jednotku se určí počet obyvatel. Na závěr se zjistí procento získaného počtu obyvatel bydlících v 300 m prostorové zóně z celkového počtu obyvatel. Výsledek se vyjadřuje v procentech.

Zdroj dat	Zdrojem dat jsou oddělení městského/obecního úřadu/místního úřadu městské části (hlavně oddělení územního plánu, zeleně či životního prostředí, generel či pasport zeleně, mapové GIS data, volně dostupná data včetně satelitního snímkování (CORINE, LandCover, Copernicus Land Monitoring Service – Urban Atlas (land.copernicus.eu), The Lands Program (landsat.gsfc.nasa.gov), ESRI basemaps (arcgis.com), Google maps (maps.google.com). Identifikace ploch je možná i podle Urbis (http://urbis.gisat.cz/tool/a OpenStreetMap (OSM)).
Frekvence sledování	1 x 2 roky (resp. podle frekvence sledování Klimasken)
Ovlivnitelnost městem	Indikátor se týká vší zeleně bez ohledu na vlastníka, která je přístupná všem občanům bez omezení a slouží pro všeobecné užívání, případně s časově omezenou, i regulovanou přístupností dostupnosti. Město může ovlivnit rozsah, stav, kvalitu a charakter zeleně pouze v jeho zprávě. Na zeleň ve zprávě jiných vlastníků může město/městská část/obec působit důsledným uplatňováním OZN (Obecně závazného nařízení) o zeleni, zákona na ochranu přírody a krajiny (zvláště v oblasti dřevin), pravidel v územním plánování, uplatňováním vhodných regulativů územního rozvoje a výstavby i osvětovou činností.
Způsob prezentace	Výsledky budou prezentovány v jednotném rámci Klimasken na pětistupňové škále dle stanovených intervalů.
Zodpovědnost	Zpracovatel KLIMASKEN, město, městská část, obec
